



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

1. De geproefde wijnen:

- *Château du Galoupet - Cru Classé 2015 (Côtes de Provence)*
- *Château Paradis – Terre des Anges 2012 (Coteaux d'Aix-en-Provence)*
- *Château Pradeaux – Le Lys 2011 (Bandol)*

2. Woord vooraf:

Eerst en vooral hopen we dat jullie en jullie dierbaren het allemaal goed stellen in deze bizarre Corona/Covid tijden.

Met de zomer in het vooruitzicht zitten we met zijn allen te wachten op positieve vakantievooruitzichten. Het is helaas nog koffiedik kijken waar we deze zomer van de zon kunnen genieten. Maar niet getreurd want op deze zonnige vrijdag brengen we het zomergevoel naar jullie kot en de zon in jullie glas.

De Provence ... Het zou ons verbazen indien de vakantieregio-bij-uitstek nog niet bekend zou zijn bij de leden van onze wijnclub. En toch worden verschillende regio's onterecht door de zonzoekende vakantieganger bij 'de Provencewijnen' ingedeeld. Denkt u maar aan de zuidelijke Rhône (châteauneuf-du-pape bvb) of westelijker de Costières de Nîmes of oostelijker de Luberon.

Neen, de Provence heeft haar eigen identiteit en geografie in het Franse wijnlandschap.

Provencewijnen worden meestal geassocieerd met 'goedkope' rosé, "easy drinking" en betaalbaar, ook ter plaatse. Ideaal misschien om op relatief jeugdige leeftijd (18+) met wijn kennis te maken maar de doorwinterde wijnliefhebber zal hier ongetwijfeld zijn neus voor ophalen. Veel minder gekend zijn de rode kruidige wijnen uit deze regio. Deze worden vooral lokaal verkocht maar onze ontdekkingstocht leverde toch ook een paar zeer interessante wijnen op die ook in België worden verdeeld.

Tijdens deze virtuele wijnproeverij willen we jullie meenemen op een digitale wandeling langsheen verschillende cépages en appellaties. We zijn alvast benieuwd naar jullie indrukken.

En aangezien we deze avond normaalgezien ook ons kapittelbanket hadden gehad, bieden we jullie graag ook een paar bijpassende artisanale hapjes aan.

We wensen jullie een aangename, leerrijke en smakelijke proefavond!

Jens & Jurgen



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

3. Bespreking van de streek:

De wijnstreek Provence situeert zich in het zuidoosten van Frankrijk, meer bepaald in het zuidelijke deel van de Provence. Het noordelijke deel leent zich klimatologisch en bodemkundig niet tot het maken van kwalitatieve wijnen (te hoge ligging, vriestemperaturen, geen geschikte bodem)

De Romeinen noemden het gebied *Provincia Nostra* – in het Nederlands “onze provincie” – waardoor het zijn naam kreeg. Het was daarmee overigens ook de eerste Romeinse provincie buiten Italië.

De regio is bij het grote publiek gekend en geliefd voor zijn talrijke mooi uitgebalanceerde rosé wijnen, minder bekend zijn z'n pittige rode wijnen welke zeker niet vergeten mogen worden. Het oppervlak aan wijngaarden is ruim 300 km² met een volume van 1.500.000 hectoliter wijn per jaar. Daarvan is ongeveer 60% rosé, 30% rood en 10% wit.

A. Geschiedenis

Al zeker 2600 jaar wordt in een brede strook langs de Middellandse Zee kust wijn gemaakt. De oude Grieken stichtten 600 BCE de stad Marseille. Gedurende de geschiedenis van de regio is de wijnbouw beïnvloed door verschillende culturen. Na de Grieken kwamen de Romeinen, Galliërs, Catalanen en Allobroges. Deze brachten een grote verscheidenheid aan druiven mee van zowel Griekse, Romeinse, Spaanse als Italiaanse oorsprong.

Wanneer de wijnbouw in de Provence exact aanvang is moeilijk te berekenen. Mogelijk hebben vroege bewoners van de streek inheemse wijnstokken gebruikt om wijn te maken voor de Phocaeënen. Dit nog voor dat de Grieken er Marseille stichtten. Archeologische bewijzen zijn er gevonden in de vorm van fragmenten van amfora's. Tegen de tijd dat de Romeinen in het gebied kwamen - 125 jaar BCE - had de daar geproduceerde wijn al een goede reputatie in het Middellandse Zeegebied. Na verloop van tijd is de wijnbouw met zijn vinificatie-methoden beïnvloed door een breed scala van volkeren, heersers en culturen waaronder de Saracenen, Karolingen, het Heilige Roomse Rijk, de Graven van Toulouse, de Catalanen, René I van Anjou, het Huis Savoye en het Koninkrijk Sardinië.



Aan het eind van de 19e eeuw bereikte de druifluus (Phylloxera) ook de Provence, waarmee de wijnbouw aldaar werd verwoest. De herbepplanting kwam langzaam op gang. Velen wendden zich tot de Carignan-druivenstok die weliswaar een hoge opbrengst heeft, maar van mindere kwaliteit. Met de komst van het spoorwegnet openden er nieuwe markten zoals Parijs in het noorden. In de 20e eeuw ontwikkelde ook het toerisme langs de Côte d'Azur waardoor de afzetmarkt zich nog meer verruimde. De wijn bleek samen met de regionale keuken een bijzonder goede combinatie.

B. Klimaat

Het zuiden van de Provence heeft een mediterraan klimaat. Milde winters worden opgevolgd door zeer warme zomers met weinig neerslag. Met het aantal zonne-uren per jaar dat kan oplopen tot 3000, is dat het dubbele dat nodig is voor enige wijnbouw. Zoals meestal het geval is worden wijngaarden op het zuiden gerichte hellingen aangelegd. Druivensoorten die beter gedijen bij wat minder dan deze overdaad aan zonne-uren zijn daarom ook wel te vinden op het noorden gerichte hellingen.

Een sterke mistral uit het noorden kan zowel positieve als negatieve invloed hebben. Het kan de druiven in de hitte doen afkoelen en na regen snel doen drogen, waarmee rot en andere



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

druivenziekten worden tegengegaan. Minder sterke druivenstokken kunnen echter juist beschadigd raken.

C. Geografie

De grondsoort is gevarieerd en vrij scherp afgebakend. Hierdoor liggen de wijngebieden min of meer geïsoleerd van elkaar. In Cassis zijn afzettingen van kalksteen en leisteen. In deze omgeving worden dan ook vooral witte druiven aangeplant. Andere gebieden hebben bodems met mergel, leisteen en kwarts als samenstelling, terwijl het landinwaarts meer klei en zandsteen is.

D. Druivensoorten

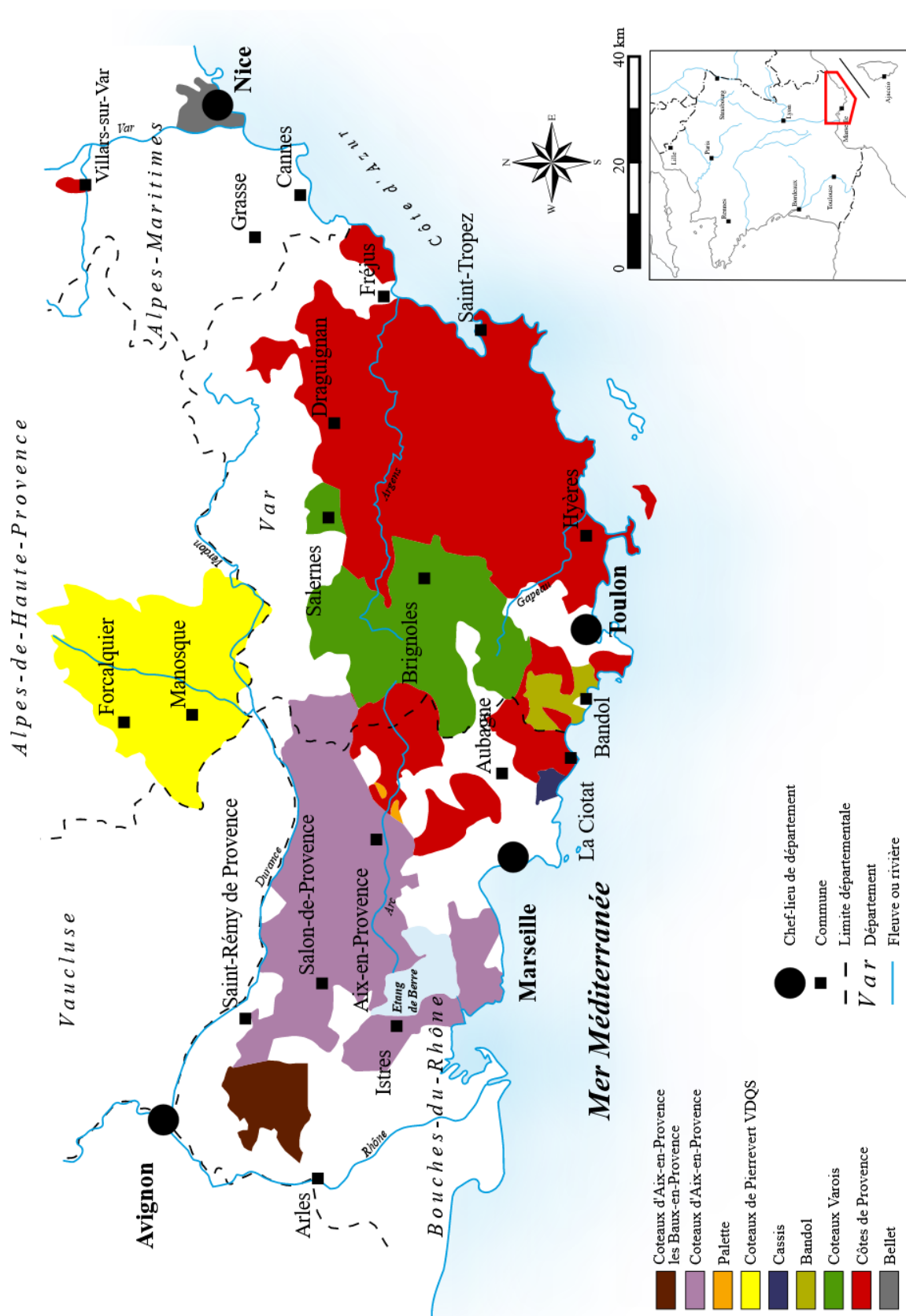


De belangrijkste druivensoort in de hele Provence is Mourvèdre voor rode en rosé-wijnen. Vaak wordt er gemengd met Grenache en Cinsault. Deze laatste vooral als component in rosé. “Modernere” druivensoorten als Cabernet Sauvignon en Syrah stijgen in populariteit al worden deze door de traditionele Provençaalse wijnmakers met enige achterdocht bekeken. Dit in het licht van globalisering en internationale smaken. De hoogrenderende Carignan moet dus steeds vaker het veld ruimen voor modernere kwaliteitsdruiven. Traditionele druivensoorten als Braquet, Calitor, Folle en Tibouren komen daarmee in de verdrukking. Voor de witte variëteiten zijn Bourboulenc, Clairette, Grenache Blanc, Marsanne en Viognier evenals Chardonnay, Sauvignon Blanc, Sémillon, Rolle en Ugni blanc belangrijk. Veel in de Provence geteelde druivensoorten zijn bijna uitgestorven.



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020





Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

E. Kwaliteitswijngebieden

Er zijn in deze wijnstreek negen kwaliteitswijngebieden. De kleinsten en ook oudsten die een AOC hebben gekregen in 1936, 1941, 1941 respectievelijk 1948 zijn:

1. Cassis - 200 ha – 7.660 hl

Genoemd naar het plaatsje Cassis, direct ten oosten van Marseille. 75% van de wijn is wit. De kalkstenenbodem is bijzonder geschikt voor de druivensoorten Clairette, Marsanne, Ugni blanc en Sauvignon blanc. De volle witte wijnen zouden vanwege hun lage zuurgraad en kruidige aroma's goed combineren met zeevruchten en bouillabaisse.

2. Bandol - 1690 ha – 60.000 hl

Ligt nog iets zuidoostelijker, ten westen van Toulon. Het is genoemd naar het vissersdorp Bandol. Vooral rode wijnen op silicium- en kalksteenbodems. Belangrijkste druivensoort is Mourvèdre. Verder voornamelijk Grenache en Cinsaut. Lagering van enkele jaren wordt voor Bandol-wijn vaak aanbevolen. Tien jaar of meer is ook niet ongebruikelijk. Dit vanwege het hoge tannine- en alcoholgehalte. De witte wijnen van Bandol zijn voornamelijk samengesteld uit Clairette blanche, Bourboulenc, Ugni blanc en tegenwoordig ook Sauvignon blanc.

3. Bellet - 48 ha – 1.055 hl

Gelegen op de heuvels bij Nice. Rode, witte en rosé-wijnen. Italiaanse invloeden en gebruik van de druif Vermentino, waarmee de wijn Rolle zijn bekendheid geniet. Andere druivenrassen zijn onder andere Chardonnay, Clairette, Mayorquin, Muscat Blanc à Petits Grains, Pignierol, Braquet en Roussanne.

4. Palette - 48 ha – 1.745 hl

Nabij het plaatsje Aix-en-Provence ten noorden van Marseille. Kalkstenen bodem waarop slechts vier wijngoederen zijn gelegen. De belangrijkste druiven zijn hier Cinsaut, Grenache, Mourvèdre en Ugni blanc.

5. Côtes de Provence – 23.280 ha – 1.110.000 hl (toegevoegd in 1977)

De grootste – maar niet aaneengesloten – AOC van deze streek. Te vinden tussen de heuvels van Draguignan, de Middellandse Zeekust en Marseille. Van de totale Provençaalse wijnopbrengst komt 75% van deze AOC. Vooral veel rosé van Grenache- en Carignan-druiven. Daarnaast Cinsaut, Mourvèdre en Tibouren, maar ook steeds meer Syrah en Cabernet Sauvignon. Het aandeel Carignan wordt vanwege de matige kwaliteit steeds minder toegelaten. De wijn wordt weleens in wijnflessen gebotteld die het midden houden tussen een amfora en een kegel zoals bij kegelen of bowlen gebruikt wordt.

6. Coteaux d'Aix en Provence – 4.720 ha – 200.000 hl (toegevoegd in 1985)

Voorheen een gebied met VDQS-status, is het tweede in grootte AOC. Dit gebied ligt westelijk van Palette, ten noorden en westen van Marseille. Ruim de helft is rode wijn. Verder veel rosé en een paar procent witte wijn. De belangrijkste blauwe druiven zijn Grenache, Cinsaut en Mourvèdre en Cabernet Sauvignon. Belangrijkste witte zijn Bourboulenc, Clairette, Grenache blanc, Chardonnay, Sauvignon blanc en Semillon.



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

7. Les Baux de Provence - 300 ha – 6.250 hl (toegevoegd in 1985)

Dit gebied maakt onderdeel uit van de Coteaux d'Aix en Provence en is westelijk ervan gelegen – onder de stad Avignon. Het is er warmer dan in de omliggende valleien. Het wordt ook wel “Val d’Enfer” – vallei van de hel – genoemd. Ongeveer 80% is rode wijn. Het is de eerste AOC waar biodynamisch gekweekte druiven vereist zijn. Er wordt door de producenten alleen biologische wijnbouw toegepast. Chemische stoffen zouden door de sterke mistral ook te gemakkelijk worden weggewaaid.

8. Coteaux Varois – 2.285 ha – 101.520 hl (toegevoegd in 1992)

Is de centrale regio van de Provence in het hart van het departement Var, waarvan de naam is afgeleid. Het ligt tussen de Côtes de Provence en Coteaux d'Aix en Provence en wordt beschermt door het massief van Sainte-Baume. Deze temperen de mediterrane invloeden zoals de omringende subregio's kennen. Door deze verkoeling wordt er ook later dan in de rest van de streek geoogst. Vaak pas in november in plaats van september. Meer dan de helft van de productie is rosé, een derde rood en de rest witte wijn. De belangrijkste druivensoorten in deze regio zijn Grenache, Cabernet Sauvignon, Cinsaut, Mourvèdre, Syrah en Carignan.

9. Coteaux de Pierrevert (toegevoegd in 1998)

Het is geheel gelegen in het departement Alpes-de-Haute-Provence rondom de gemeente Pierrevert. Meer dan de helft van de wijn is rood en wordt voornamelijk gemaakt van de druiven Grenache en Syrah. Druivensoorten die overigens ook gebruikt worden voor de rosé. Ook in deze streek worden de wijnen gemengd met diverse andere soorten. Door sommige wijncritici zou de wijn qua karakter bij de Rhônewijn ingedeeld moeten worden.

Het meer westelijk gelegen Côtes de Lubéron nabij het Luberon-gebergte wordt tot de zuidelijke Rhône-wijnstreek gerekend, maar komt qua karakter weer meer met Provençaalse wijnen overeen.



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

F. Geclassificeerde wijnlandgoederen

In de naoorlogse jaren mocht Côtes de Provence vanaf 1955 het label V.D.Q.S. dragen.

Terzelfdertijd meenden 18 wijnbouwers dat hun wijnen een aparte onderscheiding verdienden. Ze riepen hun wijndomein uit tot "Cru Classé". De aanduiding Classé had betrekking op het feit dat dit door het Institut National des Appellations d'Origine werd erkend (gebaseerd op een evaluatie van hun geschiedenis, wijnbouw, kelderreputatie en de algehele kwaliteit van de wijngaard).

De overige wijnbouwers voelden zich gediscrimineerd en daardoor zijn de "Cru Classés" altijd omstreden gebleven omdat er behalve uitstekende wijnen ook matige exemplaren te vinden waren.

Door de intreden van de A.O.C. in 1977 was deze toestand achterhaald maar enkele van de wijngoederen blijven volharden en dragen nog altijd de vermelding "Cru Classé" op het etiket.

De Provence is daarmee met Bordeaux de enige wijnregio die een classificatie heeft op basis van wijndomeinen.

De Cru Classés zijn: Domaine de l'Aumérade, Domaine de Bregançon, Clos Cibonne, Domaine de la Clapière, Domaine de la Croix, Coteaux des Ferrages, Domaine du Galoupet, Domaine de la Grande Loube, Domaine du Jas d'Eclans, Domaine de Mouvanne, Château Minuty, Clos Mireille, Domaine du Noyer, Clos du Relars, Domaine de Rimauresq, Castel Roubine, Château Sainte-Roseline, Château Saint-Martin, Domaine de Saint-Maur, Château de Selle, Domaine de la Source Sainte-Margueritte



6. Bespreking van het geproefde wijnen:

- *Château du Galoupet - Cru Classé 2015 (Côtes de Provence)*



Het schilderachtige wijngoed Château du Galoupet is gevestigd in La Londe Les Maures, 100 kilometer ten zuidoosten van Aix-en-Provence. Al op de landkaarten van Frankrijk van Zonnekoning Louis XIV stond de plattegrond van het huidige grondgebied van het wijngoed.

Het gebouw ligt in de buurt van de Middellandse Zee en vanaf hier heb je een adembenemend uitzicht op de stad Hyères les Palmiers en op het eiland Porquerolles. Het wijngoed en de percelen liggen midden in mediterrane vegetatie. Er staan palmbomen en citroen- en eucalyptusbomen. In 1955 kwam Château du Galoupet in de cru classé van de Provence.

Het wijngoed heeft 165 hectare grond en op 72 hectare daarvan verbouwt men Grenache, Mourvèdre, Cinsault, Syrah, Tibouren, Rolle, Semillon, Chardonnay, Cabernet, Calladoc en Carignan. De druivenstokken zijn gemiddeld 25 jaar oud en veel daarvan staan in de buurt van de zee.

Het terroir bevat leisteen. Château du Galoupet maakt 70% rosé, 20% rode wijn en 10% witte wijn. Alle wijnen maakt het wijngoed in de eigen kelder. Door de ondergrondse kelders die nog uit de Romeinse tijd komen, is het wijngoed uniek in de regio. De wijnmakers zijn Gilles Bascle en Richard Bertin (adviseur).

Wijnkenmerken

Vinificatie :	Druiven van oude wijnstokken. Traditionele vinificatie van onsteelde en licht gekneusde druiven. 3 maanden maceratie en 12 maanden op eiken vaten.
Druiven :	Oude wijnranken (+ 35 jaar) Syrah 70% - Mourvèdre 30%
Serveertemperatuur :	Tussen 19 et 20°C
Op dronk :	5 à 6 jaar
Foodpairing :	Filet de bœuf in zoutkorst



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

- *Château Paradis – Terre des Anges 2012 (Coteaux d'Aix-en-Provence)*



Château Paradis ligt in het uiterste noorden van de appellatie Coteaux d'Aix-en-Provence. De wijnstokken floreren aan de noordoostelijke kalkstenen uitlopers van de Trevaresses alsook lager op terrassen aan de Durance rivier. De bodems zijn er overwegend ondiepe steenachtige en zanderige kleikalksteen bovenop een kalkstenen rots.

De eerste wijnranken op deze ondergrond dateren van 600 v.c. en het landgoed is in de loop der eeuwen steeds gelinkt geweest aan wijnen. In 1980 werd het huidige "Chateau Paradis" gesticht met 5 ha Sauvignon Blanc en Grenache Blanc. In 2003 werden de huidige kelders gebouwd en werd er ook Syrah, Cabernet Sauvignon en Grenache Noir aangeplant om het domein op te waardeerden van coöperatieve naar onafhankelijke wijnbouwer.

Sinds 2011 is Chateau Paradis in handen van de familie Thiéblin. Zij breidden uit tot 80ha en herstructureerden de wijngaarden om er unieke lokale wijnen met karakter te produceren.

De wijngaarden bevinden zich in een zeer bijzondere geografische situatie: de invloed van de Mistral-wind die door het Rhône-dal naar beneden komt en de koele lucht die van de Alpen via de Durance-rivier naar beneden komt, biedt het voordeel van een zonnig, droog en heet mediterrane klimaat. Deze combinatie van aarde en klimaat zorgt voor een jaarlijkse productie van 400.000 flessen fijne rosé (60%) en witte wijnen (10%), die evenwichtig, fris, fruitig en mineraal zijn. De rode wijnen (30%) zijn goed gestructureerd, krachtig, fijn en fruitig. De wijnmakers zijn Michel Tardieu & Philippe Cambie

De 'Terre des Anges' is de beste wijn van Château Paradis en wordt enkel in beperkte hoeveelheden geproduceerd in de beste wijnjaren. Deze wijn werd dan ook beloond met een verdienstelijke Robert Parker score van 91/100

Wijnenkenmerken

Vinificatie :	Gemiddelde leeftijd van de wijnstokken is 20 jaar. Traditionele vinificatie van ontsaalde druiven in betonnen vaten. 25 dagen maceratie en 12 maanden op kwaitatieve eiken vaten (Taransaud and Rousseau).
Druiven :	Syrah (50%), Grenache noir (30%) en Cabernet Sauvignon (20%)
Serveertemperatuur :	16 à 18°C
Op dronk :	8 à 10 jaar
Foodpairing :	Wild



Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

- *Le Lys de Château Pradeaux Bandol 2011 (Bandol)*



Château Pradeaux ligt aan de rand van de stad Saint Cyr-sur-Mer, direct aan de Middellandse Zee tussen Toulon en Marseille. De terroir bestaat voornamelijk uit kalksteen en klei.

Het landgoed is sinds de Franse Revolutie in handen van de familie Portalis. Jean-Marie-Etienne Portalis, die het landgoed in 1752 erfde, hielp zelfs met het opstellen van de Napoleontische code.

Het landgoed werd verwoest tijdens de Franse Revolutie en leed onder de gevolgen van de phylloxera-epidemie in de 19e eeuw. Het domein is nog steeds in handen van dezelfde familie en staat momenteel onder leiding van Cyrille Portalis, de enige directe afstammeling. Hij blijft de grote tradities van dit landgoed behouden wat resulteert in klassieke 'old-school' bandol wijnen.

De 24ha wijngaarden worden op een zo natuurlijk mogelijke manier onderhouden, met zoveel mogelijk biologische technieken. Gedurende de lente maanden grazen schapen al jarenlang in de wijngaarden, waardoor het gebruik van herbiciden werd geëlimineerd en tegelijkertijd een natuurlijke compost werd verschaft. Een deel van de wijnstokken is intussen meer dan 100 jaar oud.

Waar de meeste wijnbouwers in Bandol steeds meer Grenache toevoegen om de koppigheid van de Mourvèdre te temmen, kiest Château Pradeaux er bewust voor om het aandeel Mourvèdre in hun Bandol Rouge boven de 95% te houden.

'Le Lys' laat het potentieel van jonge mourvèdre wijnstokken zien. De trossen zijn niet ontsteeld en de >95% mourvèdre wordt afhankelijk van het oogstjaar gecombineerd met Cinsault of Grenache. Deze charmante wijn kan jong worden gewaardeerd, terwijl hij zeker ook een groot rijpingspotentieel biedt.

Wijnenmerken

Vinificatie :	Vinificatie van licht gekneusde, niet-ontriste druiven in betonnen vaten. 1 maand maceratie en ongeveer 2 jaar rijping op eiken vaten.
Druiven :	Mourvèdre (>95%), Grenache noir of Cinsault (<5%)
Serveertemperatuur :	14 à 16°C
Op dronk :	7 tot 30+ jaar
Foodpairing :	Lamskroon of konijn



Vereniging zonder winstoogmerk
Commanderij Zottegem

Rode wijn uit de Provence, Onbekend maakt onbemind?

Proefavond 29/05/2020

	Château du Galoupet - Cru Classé 2015 (Côtes de Provence)	Château Paradis – Terre des Anges 2012 (Coteaux d'Aix-en-Provence)	Le Lys de Château Pradeaux Bandol 2011 (Bandol)
Uitzicht /2			
Aroma /4			
Smaak /6			
Afdronk /5			
Eindindruk /3			